

Sosiaali- ja terveysministeriö
Kirjaamo
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@stm.fi

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN LAUSUNTOPYYNTÖ STM/473/2019 RAKENNUSTYÖN TURVALLISUUTTA KOSKEVIEN SÄÄNNÖSTEN UUDISTAMINEN

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa rakennustyön turvallisuutta koskevien säännösten, erityisesti rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (205/2009) sekä työturvallisuuslain (738/2002) rakennustyötä koskevien säännösten sekä mahdollisesti muidenkin rakennustyön turvallisuuteen liittyvien säädösten uudistamistarpeista.

VASTAUKSENA LAUSUNTOPYYNTÖÖN

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry:n tietoon ei ole tullut, että yllä mainituissa rakennustyön turvallisuuteen liittyvissä säädöksissä olisi merkittäviä muutostarpeita jäljempänä mainittuja seikkoja lukuun ottamatta.

Rakennustyön turvallisuus ja alkoholin käytön todentamisen käytännöt

Käsityksemme mukaan lainsäädännössä ei ole määritelty raja-arvoja alkoholin vaikutuksen alaisuudessa työskentelylle ilma-, meri-, tie- ja rautatieliikennettä lukuun ottamatta. Myöskään alkoholin vaikutuksen alaisuuden testaamiseen, muun muassa puhalluttamiseen alkometrillä, liittyviä säännöksiä ei tietomme mukaan ole olemassa laissa poliisi- ja eräille muille viranomaisille edellä mainittujen liikenteeseen liittyvien raja-arvojen valvomiseksi myönnettyjä toimivaltuuksia lukuun ottamatta.

Yhteisillä työmailla tapahtuvaan rakentamiseen liittyy useita turvallisuutta koskevia säännöksiä, joiden velvoitteet kohdistuvat päätoteuttajaan ja urakoitsijaan. Työnantaja ohjaa ja valvoo työntekijöiden työtä ja vastaa työntekijöiden turvallisuudesta. Työsopimuslain 2 §:n 3 luvun 1 momentin mukaan työnantajan on huolehdittava työntekijöiden turvallisuudesta niin kuin työturvallisuuslaissa säädetään.

Tietoomme on viime aikoina tullut yhä enenevässä määrin, että useiden pääurakoitsijoiden ja tilaajana toimivien teollisuuslaitosten rakennustyömailla työhön tulevat työntekijät on puhallutettu aamuisin ennen työpäivän alkamista. Puhalluttamisen on toteuttanut pääurakoitsija tai teollisuudessa tilaajana olevan teollisuuslaitoksen edustaja taikka heidän lukuunsa heidän käyttämänsä palveluntarjoaja (vartiointiliike). Kaikissa tapauksissa puhalluttamisen mahdollisuudesta ei ole informoitu etukäteen edes työmaalla edustettuina oleville muille työnantajille, jolloin puhalluttaminen on tullut niin työnantajille kuin heidän työntekijöilleenkin yllätyksenä.

Mikäli puhallutuksessa on havaittu työntekijän olevan alkoholin vaikutuksen alainen, pääurakoitsija tai tilaaja on estänyt työntekijän pääsyn työhön työmaalle, vaikka työntekijän veren alkoholipitoisuus alittaisi tieliikenteessä puhallutuksen osalta noudatettavan 0,22 milligramman rajan uloshengitysilmaasta mitattuna. Työmaalle pääsyn estämistä on edellä mainituissa tapauksissa perusteltu yhteisen työpaikan työturvallisuudella ja vastavan mestarin työturvallisuusvastuilla. Tilaajan taholta tapahtuva työntöön estäminen velvoittaa työnantajan edellä mainituissa tapauksissa järjestämään työntekijälle muuta työtä, ellei työntekijä ei ole työsuhteen mukana tai erikseen tehdyllä sopimuksella sitoutunut pidättäytymään täysin alkoholin vaikutuksen alaisena työskentelemisestä (alkoholipitoisuuden raja-arvo 0,00 ‰ verestä mitattuna).

Rakennustyössä on lukuisia työtehtäviä ja työvaiheita, joiden turvallinen suorittaminen edellyttää erityistä tarkkaavaisuutta ja huolellisuutta. Esimerkkeinä tällaisista työsuorituksista voidaan mainita räjäytystyöt, rakennuselementtien nostot ja elementtien asennus, rakennusmateriaalien koneelliseen katkaisuun, leikkaamiseen ja taivuttamiseen liittyvät työsuoritukset sekä sähköasennustyöt. Sähköasennuksia tehtäessä on tarpeen noudattaa erityistä huolellisuutta ja tarkkuutta, jotta kaapeleiden eri johtimet tulevat kytketyiksi oikeisiin kytkentäpisteisiin ja riittävään kireyteen huolehtien edelleen siitä, etteivät laitteiston jännitteiset osat ole asennustyön päätyttyä kosketeltavissa.

Mielestämme edellä kuvatut erityiset työturvallisuusriskit puoltavat sitä, että lainsäädännössä kielletään rakennus- ja sähköasennustöiden tekeminen alkoholin vaikutuksen alaisena (alkoholipitoisuuden raja-arvo 0,00 ‰ verestä mitattuna).

Työnantajalla ei voimassa olevan lainsäädännön mukaan liene oikeutta vaatia työntekijää puhaltamaan alkometriin. Työntekijä voi sitä vastoin käsityksemme mukaan antaa puhalluttamiseen suostumuksen työnantajalle työkunnon tarkistamiseksi paitsi tapauskohtaisesti, myös etukäteen työsuhteen mukaisesti tai erikseen tehtävällä sopimuksella.

Työnantajalla on työsuhteen aikana aina mahdollisuus ohjata työntekijä työkyvyn arviointiin, jos työntekijän työssä suoriutumista on aihetta epäillä. Terveystarkastukset ammattihenkilöt voivat tehdä työntekijälle puhallustestin Työnantajalla on velvollisuus estää työntekijän työntekeä ja poistaa päihtynyt henkilö työturvallisuusvelvoitteen vuoksi työmaalta. Jos työnantaja sallii päihtyneen työskennellä työmaalla, työnantaja on onnettomuuden sattua vastuussa työturvallisuusvelvollisuksiensa rikkomisesta.

Esityksemme työturvallisuutta koskevassa normistossa käsiteltävistä asioista

Rakennustyöhön liittyvä sääntely kaipaisi mielestämme täydennystä seuraavilta osin:

- rakennus- ja sähköasennustyötä suorittavalle henkilölle tulisi asettaa ehdoton kieltä tehdä työtä alkoholin vaikutuksen alaisena (alkoholin raja-arvo 0,00 ‰ verestä mitattuna); ja
- työnantajalla ja tilaajalla tulee olla oikeus varmistaa puhallettavalla tarkkuusalkometrillä, että työntekijä ei tee rakennus- tai sähköasennustyötä alkoholin vaikutuksen alaisena.

Sijainniltaan vaikeasti etukäteen määriteltävissä olevat ja sijaintipaikkansa osalta jatkuvasti muuttuvat lyhytkestoiset rakennustyömaat verkostourakoinnissa

Rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (205/2009) määräyksissä ei ole huomioitu sähkö- ja televerkkojen rakentamiseen ja viankorjaukseen liittyviä erityispiirteitä.

Sähkö- ja televerkkojen rakentamisessa ja viankorjauksessa rakennustyömaan sijaintipaikka vaihtuu nopeasti, usein jopa saman työpäivän kuluessa. Töille on luonteenomaista lyhyt toimitusaika nopea vaihtuvuus. Viankorjauksessa työmaan sijaintia ei pystytä edes tarkoin ennalta tietämään. Esimerkkinä voidaan mainita siirtoverkkojen vikojen paikantaminen ja korjaaminen maastossa sekä asiakaspalveluun liittyvät rakennustyöt. I

Suuret siirtoverkkokojen rakennustyömaat ovat laajuudeltaan ja etäisyyksiltään kymmeniä kilometrejä ilman pysyvää työmaa-aluetta (vrt. tietyömaat). Edellä mainituista syistä työmaa-aluetta on vaikeaa määrittää ja rajata verkostotöissä.

Samoin syistä verkostourakoinnissa ongelmana on työturvallisuuslain (364/2013) 52 b §:n edellyttämän työmaa-alueella työskenteleviä henkilöitä koskevan luettelon ylläpitäminen sekä henkilöstötilojen (sosiaali- ja taukotilojen) järjestäminen. Viimeksi mainittujen osalta aluehallintovirasto (AVI) on asetuksen voimassaoloaikana hyväksynyt poikkeamia. Jatkossa sähkö- ja televerkkojen rakennus- ja korjaustöiden samoin kuin muidenkin alojen, joilla työmaiden sijainti liikkuu jatkuvasti, erityispiirteet tulisi ottaa huomioon säädösten nykyistä paremmin.

Rakennustyön turvallisuutta koskeva valtioneuvoston asetus (205/2009), suojakypärän käyttöpakko

Valtioneuvoston asetuksen 71 § asettaa rakennustyömaalla työtä tekeväälle ehdottoman velvollisuuden käyttää suojakypärää työmaan kaikissa vaiheissa. Sen sijaan turvajalkineiden osalta voidaan ottaa huomioon työmaan rakennusvaihe ja suojauksen tarve. Päätöksessä todetaan tältä osin, että: ”Rakennustyömaalla on yleensä käytettävä turvajalkineita.” Katsomme, että vastaavan kaltainen lievennys voisi olla paikallaan esimerkiksi rakennuksen viimeistelyvaiheessa, jolloin tarvittava suojaustarve tulisi mielestämme riskikartoituksen jälkeen riittävästi huomioiduksi kolhulakilla.

Rakennustyön turvallisuutta koskeva valtioneuvoston asetus (205/2009), eräitä teknisiä huomioita

Valtioneuvoston asetuksen 75 § 1 momentissa mainittu sähköturvallisuuslaki (410/1996) on kumottu ja korvattu 1.1.2017 lukien sähköturvallisuuslailla (1135/2016).

Valtioneuvoston asetuksen liitteen 6 kohdassa 1 todetaan seuraavaa: ”Työpukin varmuuden kaatumista vastaan on oltava vähintään 1,5.” Käytännön lukijalle jää epäselväksi, mitä ilmaisulla tarkoitetaan. Liite vaatisi määritelmäosan tai viittauksen johonkin toiseen, määritelmän sisältävään normiin.

Lisätiedot

Lausuntoamme koskevia lisätietoja antaa varatuomari Esa Larsén, esa.larsen@stul.fi,
puhelin 09 5476 1419

Osallistumme mielellämme asian mahdolliseen jatkovalmisteluun.

Kunnioitavasti

Espoossa 26. maaliskuuta 2019

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry

Olli-Heikki Kyllönen, toimitusjohtaja